

Maa- ja metsätalousministeri
Sari Essayah

sari.essayah@gov.fi

Turtola 14.3.2024

Itämeren merialueiden lohenkalastus on jo vuosikymmenien ajan perustunut Tornionjoen lohen elinvoimaisuuteen. Tornionjoen lohi saatiin pelastetuksi ministeri Hemilän v. 1996 asettaman kevätkalastuskiellon ansiosta (liite). Euroopan vahvimaksi osoittautunut Tornionjoen lohi on taas hätää kärsimässä. Vaikka merellä ja joella ei viime vuonna v. 2023 olisi kalastettu lainkaan, Tornionjoen lohen tieteellistä minimitasoa 44.000 kutulohta ei olisi saavutettu.

Vika on merellä. LUKE:n ja SLU:n yhteisessä, 23.2.2024 julkaistussa, selvityksessä tutkijat vetoavat vaikuttavien rajoitusten asettamiseksi lohenkalastukseen sekä merellä, että joella. Tutkijat mainitsevat erikseen varhaisen kalastuskauden saaliissa esiintyvät vanhaa geeniperimää kantavat suuret lohjet suoje-lutoimien kohteena. Ympäristöön kohdistuvien muutosten keskellä tämä alkuperäinen geeniperimä voi olla ratkaiseva lohen lajina säilymisen kannalta.

Kiinnitytämme huomiotanne neljään erilliseen asiaan:

Lohenkalastus EU-asetuksen EU 2023/2638 vastaisesti Selkämeren alueella.

Selkämeren alueelle asetettu kalastuskielto perustui ICES:n tieteelliseen neuvon vuoden 2022 tietojen pohjalta. Sen jälkeen lohen tilanne on dramaattisesti huonontunut. Perusteet lohenkalastuksen rajoittamisiin ovat nyt huomattavasti vahvemmat. Akuutista suoje-lutarpeesta huolimatta MMM on valmistelemassa täysimittaista Tornionjoen lohen ym. kantojen kalastusta Selkämerellä "tieteellisen" nimikkeen varjolla. Vetoamme Teihin arvoisa ministeri, että Suomi oikeusvaltiona kunnioittaa Neuvoston asetusta ja luopuu hankkeestaan.

Varhennettu lohenkalastus Perämerellä (VN asetus 236/2017)

Kimmo Tiilikaisen asetuksella (VN asetus 236/2017) varhennettiin Suomen rannikon lohenkalastusta (liite). Nyt lohen hätätilan vallitessa tästä suuriin emokaloihin kohdistuvasta merikalastuksesta tulee ehdottomasti luopua. Tarvittava asetusmuutos on tutkimustietoon perustuva poliittinen päätös.

Kalastus rajajokisopimusalueella

Rajajokisopimuksen kalastussäännön perusteella valtiot voivat päättää kalastuksen alkamisajankohdasta 17.6. -29.6 välillä kansallisesti. Ruotsi on ilmoittanut haluttomuutensa myöhentää omaa kalastuksen aloittamistaan 17.6. myöhemmäksi. Neuvottelutilannetta on huonontanut se, että Suomi pyrkii kalastamaan Selkämerellä ”tieteellisessä” tarkoituksessa lohta ja toisaalta jatkaa ns. varhennettua, suurien emokalojen kalastusta rannikollaan. Ministeriönne neuvottelijat esittivät 4.3.2024 rajoituksia vain jokikalastukseen. Tämä ei käy. Vähintä, mitä Suomen tulee tässä hätätilanteessa tehdä, on kertoa Ruotsille kalastuksen aloittamisesta takarajalle 29.6.2024. Lohi on saatava kotijokeensa.

Lohen sekakantakalastus merellä on lopetettava

Kiinnitytämme huomionne siihen, että lohenkalastus joessa perustuu aina kunkin kannan kestävyteen ja on biologisesti turvallisinta kalastamista.

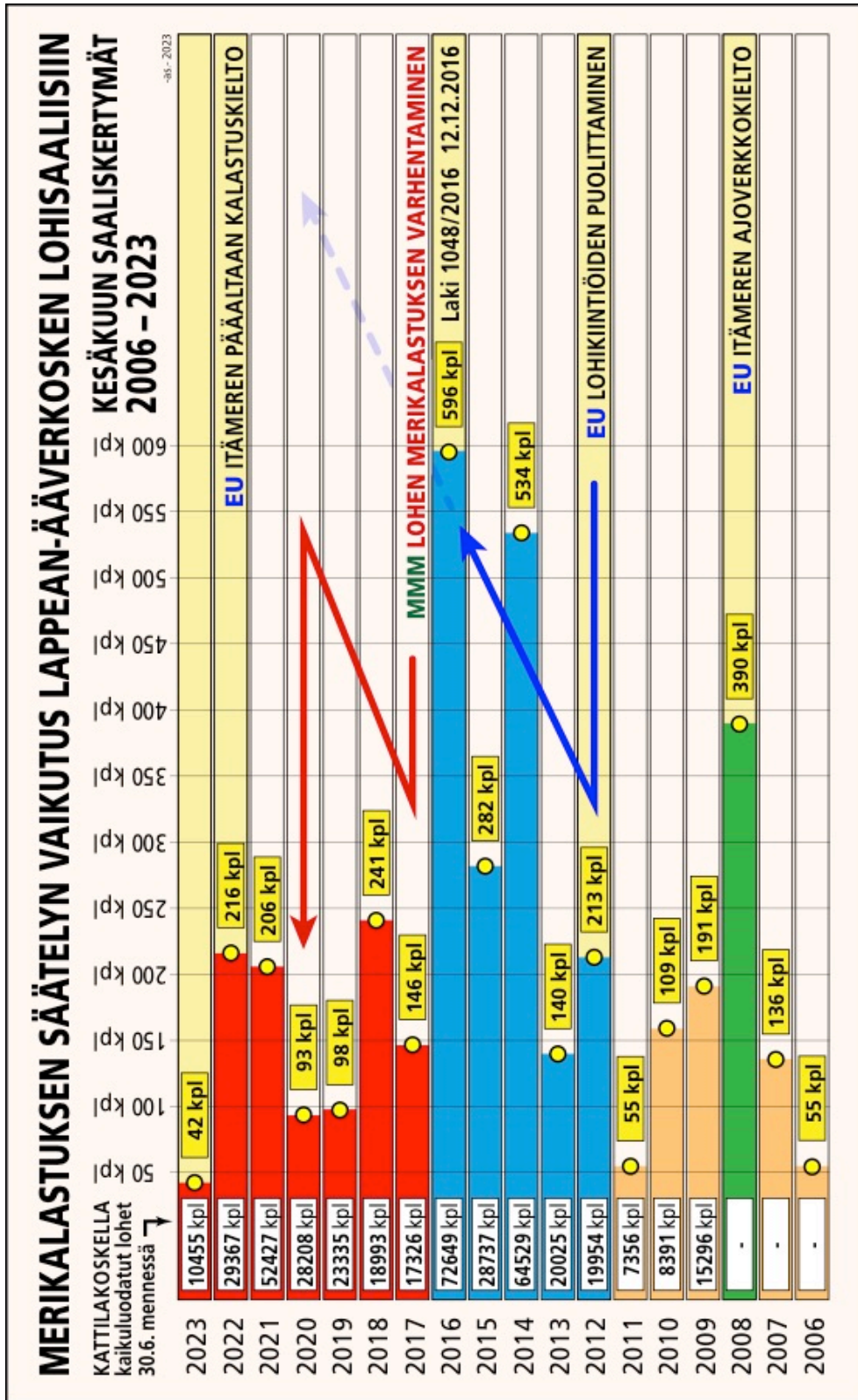
Kiinnitytämme huomionne siihen, että lohenkalastus on vuosisatojen aikana ollut jokilaakson talojen tärkein omaisuus ja rahatulon lähde; kunnes valtio siirsi lohenkalastuksen 1900-luvulla merelle. Koemme joutuneemme vuosikymmenien erämaavaellukselle ja valtion siirtomaapolitiikan kohteeksi.

Teemme tiettäväksi, että lohen merikalastuksen saaliin arvo on alle kymmenes osa Tornionjoen kalastusmatkailun 10 miljoonan euron arvosta.

Itämeren lohenkalastus on enää muutama prosentti vuosien 1990 -2000 tasosta, ja on tullut sekakantakalastuksena tiensä päähän. Lohenkalastus ei täytä Euroopan Unionin perusasetuksessa määritellyn, kalastuskiintiön kalastettavan, kalalajin kriteereitä. Suomen tulee ryhtyä aktiivisiin toimiin lohen poistamiseksi merellisten kalalajien joukosta, eduskunnan v.2012 viitoittamien linjausten mukaisesti. Lohen merikalastuksesta tulee luopua ja siirtyä kaikilla mittareilla kestävimpään kalastustapaan, jokikantakohtaiseen kalastukseen. Jokikalastuksena lohenkalastuksen ympärillä pyörivä hallinto kevenee murtoosaan.

Uudistamme viime syksynä esittämämme, toteutumatta jääneen, audienssipyyntöme.

Tornio-Muoniojokiseura ry
Kalervo Aska pj.

Tornionjoen Lappeassa on kerätty saalistietoja vuodesta 2006. Lappean lohessa/lomassa kerätty saalistilasto on luotettavin saatavilla oleva saalistieto Tornionjoella. Tornionjoen merkittävin lohennousu tapahtuu kesäkuussa, joten graafin tieto/kuvaaja on kesäkuulta. Ylläolevaan graaviin on kuvattuna v. 2006 - 2023 kesäkuun tiedot Kattilakoskella kaikuluodatuista lohista ja Lappean alueella kesäkuussa saadut lohet. Graafista on selkeäsi nähtävissä, miten merialueelle tehdyt säädökset vaikuttavat soutu-uistelussa Tornionjoelta saatujen lohien määrään.

Vuonna 2017 aikaistettu merikalastus romahdutti Tornionjoen jokisaaliit.

- Sivun 6 karttakuva kertoo, miten lohenkalastusta säädeltiin ennen vuotta 2017, jolloin aikarajat poistettiin ja lohenkalastusta varhennettiin niin, että merikalastuksen kohteeksi saatiin aikaisin nousevat Tornionjoen luonnonlohien suurimmat emokalat. Dilemma: lohikiintiöt annetaan kappaleina, mutta lohet myydään kiloina.

Vanhat ja 15.4.2008 voimaan tulleen ministeri Sirkka-Liisa Anttilan asetuksen 190/2008 mukaiset lohienpyynnin kieltoalueet ja meripyynnin aloituspäivät Pohjanlahdella

Kieltoaluerajojen väliin merkityt päivämäärät tarkoittavat alueen meripyynnin aloittamispäiviä. Sinisellä pohjalla Martti Puran 1994 asetuksen pohjalla Martti Puran 1994 asetuksen päivämäärät. Keltaisissa kolmioissa Perämeren jokien luonnonlohikannat turvanneen Kalevi Hemilän asetuksen vuosien 1996-97 päivämäärät. Punaisella pohjalla ministeri Sirkka-Liisa Anttilan lohiasetuksen 190/2008 päivämäärät. Laatikossa Anttilan asettamat varhennetun lohienkalastuksen alkamispäivämäärät.

Ministeri Juha Korkeaojan asettaman väliaikaisen asetuksen 397/2004 "Valikoiva kalastus" päättymisen jälkeen astui 1.7.2007 uudestaan voimaan vuosina 1998-2004 voimassa ollut asetus 266/1998, jonka aloituspäivät ovat vihreällä pohjalla.

